

**MIKHAYLOVA proti Rusku (č. 46998/08)
Rozsudek z 19. listopadu 2015**

Neposkytnutí bezplatného právního zastoupení ve správním řízení. V roce 2007 byla stěžovatelka zadržena, když během demonstrace, které se účastnila, neuposlechla policejní příkaz k rozpuštění demonstrace. Bylo proti ní zahájeno správní řízení. Její žádost o poskytnutí bezplatné právní pomoci byla zamítnuta. Stěžovatelka byla nakonec odsouzena za porušení článků 19.3 a 20.2 zákona o správních deliktech (ZSD) a odsouzena k zaplacení pokuty. Ani v řízeních o jejích následných odvoláních včetně ústavní stížnosti, jí nebyla poskytnuta bezplatná právní pomoc, i když o ni žádala. Prvoinstanční rozhodnutí bylo všemi instancemi potvrzeno.

Před ESLP stěžovatelka s odvoláním na ustanovení článku 6 Úmluvy namítala, že ve správním řízení nebyla právně zastoupena.

ESLP se nejprve zabýval otázkou aplikovatelnosti článku 6 Úmluvy na správní řízení. Poznamenal, že obvinění podle článku 20.2 ZSD poskytovalo určité procesní záruky, které naznačovaly trestní povahu tohoto řízení. Navíc pro aplikovatelnost článku 6 nebyla rozhodující pokuta, kterou stěžovatelka měla zaplatit, nýbrž její maximální možná výše, což bylo 28 eur. Přestože nemohla být nahrazena trestem odnětí svobody, pokud by ji stěžovatelka nezaplatila, bylo důležité, že její povaha nebyla kompenzační, nýbrž trestající a odrazující. Konečně, vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla zadržena, což vláda nevyvracela, ESLP měl za to, že šlo o správní zadržení podle ustanovení ZSD v souvislosti s oběma obviněními, tedy opatření, které mělo tvrdší trestní pojmový obsah než předvedení jednotlivce na policejní služebnu. Pokud šlo o obvinění podle článku 19.3 ZSD, ESLP konstatoval, že podle toto ustanovení bylo možno uložit peněžitý trest ve výši 28 eur nebo trest odnětí svobody. Tyto okolnosti nasvědčovaly tomu, že obvinění stěžovatelky měla trestní povahu ve smyslu článku 6 Úmluvy.

ESLP dále konstatoval, že v rámci obvinění na základě článku 19.3 ZSD bylo možno správně zadržet jednotlivce pouze za výjimečných okolností. Avšak vzhledem k tomu, že stěžovatelka nespadala do kategorie osob, které na základě tohoto ustanovení nemohly být zadrženy, šlo o určitou formu sankce, která proti ní mohla být použita. Podle názoru ESLP závažnost trestu odůvodňovala závěr, že stěžovatelce měla být poskytnuta bezplatná právní pomoc, neboť to zájem spravedlnosti odůvodňoval bez ohledu na to, zda měla právní vzdělání, které by ji umožňovalo řádně se hájit. Došlo tak k porušení článku 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy.

V souvislosti s obviněním na základě článku 20.2 ZSD, ESLP konstatoval, že trest, který mohl být uložen, byl relativně nízký a případ se týkal jedné události, která nebyla právně komplikovaná. Rozhodnutí o vině nicméně vyžadovalo, aby byla přesně stanovena použitá právní ustanovení a vyhodnoceno trestné jednání ve světle dalších právních ustanovení případně s ohledem na stěžovatelčino právo na respektování svobody shromažďování resp. svobody projevu. Tyto skutečnosti mohly vést ke složitějším otázkám vzhledem k tomu, že stěžovatelka neměla právní praxi ani vzdělání a nemohla tak chápat, jak málo je pro ni ve hře. K tomu, aby byly naplněny požadavky článku 6 Úmluvy, bylo by bývalo lepší, aby faktická i právní stránka věci byla nejprve zhodnocena na vnitrostátní úrovni, a to zejména tehdy, když bylo dotčeno právo na svobodu shromažďování a projevu. Avšak takový procesní krok nebyl učiněn.

ESLP za daných okolností judikoval, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy.